

Základní typografická pravidla

VOLBA PÍSMŮ

- bezpatkové písmo
 - pro krátké texty (nadpisy), čtené na monitoru
 - doporučená velikost 12 až 24 bodů
 - Arial, Tahoma, Verdana, Calibri,...
- patkové písmo
 - pro delší texty (odstavce), čtené na papíře
 - doporučená velikost 10 až 12 bodů
 - Times New Roman, Cambria, Georgia,...

ENTER A ODSTAVCE

- v textovém editoru se používá ENTER jen pro konec odstavce (nikoli řádku)
- odstavce se nesmí od sebe oddalovat použitím prázdných odstavců
 - oddálení odstavců slouží mezery mezi odstavci (**Formát – Odstavec**)
- pro konec stránky (začátek na nové stránce) používáme zkratku Ctrl+Enter
- pro zalomení řádku (např. v tabulkách) používáme zkratku Shift+Enter

MEZERY

- VŽDY JEN JEDNA MEZERA!!!
- odsazení nebo sloupce vytváříme pomocí
 - tabelátorů
 - zářádek
 - tabulek
- NIKDY NEZAROVNÁVÁME TEXT NA STŘED POMOCÍ MEZERNÍKU!!!
 - k zarovnání textu slouží formátování odstavce

MEZERY U INTERPUNKCE

- mezera se vkládá za: čárku, tečku, dvojtečku, otazník, vykřičník, středník
- před se nevkládá (hned za slovem)
- končí-li věta zkratkou (např.: atd.) nebo tzv. výpustkou (...) píše se jen jedna tečka
 - ŠPATNĚ: Já ,ty a on. My ne ! Řekni : proč ?
 - DOBŘE: Já, ty a on. My ne ! Řekni: proč?

TVRDÉ (PEVNÉ) MEZERY

- zabraňuje nechtěnému zalomení řádku
- CTRL+SHIFT+Mezerník (v MS Word)
 - čísla a jednotky: 24•kg, 300•km
 - datum: 1. •ledna•2012, 1. •1. •2012
 - oddělení tisíců: 2•000•000 nebo 0,123•456
 - zkratky jmen: J. •A. •Komenský
 - jednohláskové neslabičné předložky a spojky (K, k, S, s, V, v, Z, z, O, o, U, u, I, i, A, a)
 - titul: Ing. •Novák, MUDr. •Nová
 - částka a měna: 400•Kč, 50•€
 - spojení s číslovkou: 3•miliony, 56•tisíc
 - řadové číslovky: 1. •místo
 - matematický výraz: 6+•7•=•13
 - procento a promile: 80•%, 4•‰
 - paragraf: §•120
 - zkratky: a. •s., spol. •s. r. •o., v. •r.
 - ampersand: Whiskey •&•Cola
 - třída nebo škola: 3. •B, IX. •A, 22. •ZŠ
 - telefonní čísla (+420)•123•456•789

KDE SE MEZERY NEPÍŠÍ

- webová adresa: <http://www.seznam.cz>
- e-mailové adresa: jan.novak@seznam.cz
- desetinné číslo: 456,123
- čas: 8.30 nebo 8:33
- sportovní výsledek: 2:1
- verze programu: Windows 3.11
- číslo kapitoly: 6.2
- jméno souboru: obrazek.gif, text.doc
- klávesové zkratky: Ctrl+Alt+Del

POMLČKA

- pomlčka (–) není na klávesnici, na klávesnici je spojovník (·), editory většinou nahrazují
 - píše se s mezerami před a za ni (bylo – nebylo, sliby – chyby, kniha – přítel člověka, někdy – ale)
 - znaménko minus (4 – 1 = 3), nebo interval
 - bez mezer se píše u záporných čísel (–14) či nahrazení haléřů u měny (1234,– Kč)
- ## SPOJOVNÍK
- osobní a místní jména: (Anna-Marie, Jean-Paul, Frýdek-Místek, Plzeň-město, ...)
 - přídatná jména ve vztahu vzájemnosti: (česko-německý, hospodářsko-politická, labsko-oderský, vědecko-technický, ...)
 - spojka nebo částice -li, napojená na slovo: bude-li (mimo: zdali, pakli, jestli, neboli)
 - spojení: ping-pong, moucha tse-tse, C-vitamin, alfa-záření, 3-methylpentan, Rh-faktor

ZÁVORKY A UVOZOVKY

- mezera se píše před levou (počáteční) a za pravou (ukončovací) tedy vně, nikoli uvnitř
- platí i pro další druhy závorek [], {}, <>
- v češtině je počáteční uvozovka dole
 - ŠPATNĚ: Nemám (a neměl jsem) .
 - DOBŘE: Nemám (a neměl jsem).
 - ŠPATNĚ: „ Hurá “ “ Ahoj “
 - DOBŘE: „ Hurá “ „ Ahoj “

PROCENTA A PROMILE

- píšou se dvojnásobem
- bez mezery jako přídatné jméno: 8% roztok kyseliny (čteme: osmiprocentní)
- s mezerou jako číselka a podstatné jméno: sleva 8 % (čteme: osm procent)
- promile se píše stejně jako procento: nadýchal 2 ‰ alkoholu (čteme: dvě promile) nebo 4‰ roztok kyseliny (čteme: čtyřpromilový)

INTERVAL

- pro vyjádření intervalu (od–do) se používá znak pomlčky bez mezery
 - letopočtů: 1939–1945, 2003–04
 - množství: 2–3 kusy, 100–200 mm
 - hodin: 8–16 hodin
 - duo Paleček–Janík, vzdálenost Země–Měsíc
- víceslovná spojení s mezerami (např.: 5. 8. 2011 – 20. 8. 2011)

LOMITKO

- píše se bez mezery
 - zlomek: 3/4, 1/24
 - fyzikální jednotky: km/h, m/s, g/cm³
 - roky: 1995/96, 2010/2011
 - zákony: 586/2001 Sb.
 - webové adresy: <http://www.zive.cz>
- s mezerou se píše ve více významech (např.: 2000 kW / 220 V / 50 Hz)

FYZIKÁLNÍ JEDNOTKY

- zapisují se vždy s mezerou mezi hodnotou a jednotkou (45 kg, 30 km/h, 50 N, 90 °)
- pokud vyjadřujeme jako přídatné jméno, píšeme bez mezery (3m – třímetrový, 2kg – dvoukilogramové, 5° – pětistupňový)
- stupně se píšou společně s jednotkou (25 °C, 98 °F), ale jako přesný úhel či zeměpisná souřadnice bez mezery (25°45'30")

MATEMATICKÉ VÝRAZY

- oddělují se mezerami před i za znaménkem (6 + 2 = 8, 7 – 3 = 4, 6 × 6 = 36, 50 ÷ 5 = 10, A < B)
- častou chybou je nahrazení × písmenem x
- děleno lze nahradit lomítkem, dvojtečkou (6 / 2 = 3, 8 : 2 = 4)
- rozměr (25 × 25 cm) či poměr/měřitko (1 : 3)
- mezera se nepíše v případě vyjádření násobku (6×) nebo záporného či kladného čísla (+45, –67)

TŘI TEČKY (VÝPUSTKA)

- po napsání tří teček je editory automaticky nahrazují za speciální znak
- na konci se píše bez mezer (Co dodat...)
- na začátku s mezerou (... a dále je třeba)
- nahrazení části textu s mezerami (My, občané ... věrni všem dobrým tradicím ... přijímáme tuto Ústavu.)

DATUM A ČAS

- datum se vždy píše s mezerami (1. 7. 2011, 1. července 2011), rok vždy čtyřmístně
- čas v případě hodin a minut je oddělen tečkou (12.00), v případě minut a sekund je oddělen dvojtečkou (19:35)
- desetinným číslem jen sekundy (45:56.5)
- u sportovních výkonů dvojtečkami (3:45:12)
- zkratkou: 8 h 10 min 30 s, 10 hod. 50 min.

ADRESA A TELEFON

- adresa se píše ve formátu: Na Dlouhých 49, 312 09 Plzeň
- PSČ se odděluje pevnou mezerou (301 00)
- číslo se píše ve formátu popisné/orientační: Na Dlouhých 1129/49
- telefonní čísla se píšou ve skupinách po třech číslicích, předvolba se odděluje závorkami: (+420) 123 456 789

Klávesové zkratky některých znaků

pomlčka (–)	levý Alt+0150
dolní uvozovka (,)	levý Alt+0132
horní uvozovka (")	levý Alt+0147
promile (‰)	levý Alt+0137
výpustka (...)	levý Alt+0133
symbol krát (×)	levý Alt+0215
symbol děleno (÷)	levý Alt+0247